

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering.
Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 08.11.2019
Vår ref: 18/03858-20
Deres ref:

Vedtak om driftskonsesjon etter mineralloven for Ørtfjellområdet i Rana kommune. Tiltakshaver: Rana Gruber AS

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

1. Tildeling av konsesjon

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til søknad om driftskonsesjon etter mineralloven § 43 datert 12. november 2018 fra Rana Gruber AS (tiltakshaver). Søknaden har vært på høring i henhold til forvaltningsloven § 17.

DMF tildeler Rana Gruber AS driftskonsesjon for uttak av jernmalm i Ørtfjellområdet på gnr/bnr. 82/1 i Rana kommune. Konsesjonen gis med vilkår, jf. vedtaket punkt 3. En nærmere begrunnelse for vedtaket følger nedenfor.

Driftskonsesjon gitt i medhold av mineralloven erstatter ikke krav om tillatelse, godkjenning, arealplan eller konsesjon etter annen lovgivning.

2. Oppsummering

Søknaden omhandler driftskonsesjon for gruvedrift på Ørtfjellet etter mineralloven fra 2009. Mineralforekomsten tilhører kategorien statens mineraler. Konsesjonsområdet har et areal på ca. 3342 daa og fremgår av kart med tittelen «konsesjonsområde Rana Gruber AS».¹

Området som omfattes av utvinningsrettene er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel. Det foreligger ikke pr. i dag en reguleringsplan, herunder konsekvensutredning for området, men dette er under utarbeidelse. Det foreligger tillatelse fra Miljødirektoratet, som for tiden er under revisjon.

Rana Gruber AS er i virksomhet i dag, og har vært i drift siden 1916 med et mindre opphold på 1980-tallet. Det har gjennom tiden vært ulike eiere av gruen. Malmuttaket strekker seg historisk sett over et relativt stort område preget av industriell aktivitet i form av dagbruddsdrift, oppbygging av gråbergstipper, etablering av infrastruktur og tungtransport. Siden 1990-tallet har det vært drift under jord på Ørtfjellet med gråbergstipp på Ørtfjellmoen.

¹ Vedlegg 1: Konsesjonsområde

Tiltakshaver tildeles konsesjon etter mineralloven § 43, med vilkår. Tildeling skjer etter en helhetlig vurdering av flere hensyn. Det legges særlig vekt på at gruen allerede er i drift og videre drift er en forutsetning for god ressursutnyttelse. Driften vurderes å oppfylle minerallovens krav til bergfaglig forsvarlig drift i tillegg til at øvrige hensyn i mineralloven vurderes å være oppfylt. Driften av Rana Gruber AS anses å ha stor samfunnsmessig betydning gjennom verdiskapning og generer et stort antall direkte og indirekte arbeidsplasser.

Driftsplanen som følger søknaden består av en overordnet langtidsplan som gjelder for en 20-års periode og en detaljert plan for drift under jord og i dagbrudd de første fem år. Det søkes om videreføring av dagens drift i dagbruddene Kvannevanntjøst, Nord-/Kristinebrudd og Eriksbruddet og underjordsdrift i Kvannevanngruva. Totalt omsøkt uttak pr. år er ca. 5 Mt jernmalm. Driftsplanen oppfylder kravene i DMF sin driftsplanveileder.

Tiltakshavers avslutningsplan inkluderer en plan for gråbergshåndtering som tar hensyn til langsiktig planlegging for etterbruk og tilbakeføring av området, samt hensyn til omgivelsene, herunder sikkerhet, og miljømessige konsekvenser.

3. Vilkår for konsesjonen

Driftskonsesjon etter mineralloven § 43 gis med vilkår som følger i vedtaket punkt 3.1-3.2.

3.1 Driftsplan

DMF tildeler tiltakshaver driftskonsesjon for uttak av jernmalm i Ørtfjellområdet gnr/bnr. 82/1 i Rana kommune med følgende vilkår:

1. Driften skal til enhver tid skje i samsvar med driftsplan² forelagt for og godkjent av DMF. Detaljnivå på driftsplanen med avslutningsplan skal følge DMF sin driftsplanveileder³. DMF kan kreve ny oppmåling og at ajourførte kart og profiler sendes inn når DMF finner det nødvendig.
2. Mineralavfall skal minimeres, herunder begrensning av gråbergstipper.
3. Det skal i størst mulig grad tilstrebes gjenfylling av utdrevne bruddområder.

3.2 Økonomisk sikkerhetsstillelse

Tiltakshaver pålegges å stille økonomisk sikkerhet for å ivareta tiltakshavers sikrings- og oppryddingsplikt, jf. mineralloven §§ 49, 50, 51. Sikkerhetsstillelsen skal være tilstrekkelig til å dekke tiltakshavers sikrings- og oppryddingsplikt, jf. forskrift til mineralloven § 2-1. Planlagt sikring og opprydding under og etter endt drift følger av driftsplanen med avslutningsplan.

Den økonomiske sikkerhetsstillelsen fastsettes til NOK 9 070 000,- som beskrevet i vedtakets punkt 6.6.

² Vedlegg 2: Driftsplan av 09.11.2018 inkludert avslutningsplan 2.0 og grå bergsstrategi mottatt 19.03.2019

³ DMF sin driftsplanveileder, sist endret 17. november 2016, se <https://dirmin.no/regelverk>

Sikkerheten skal stilles ved innbetaling av årlige beløp etter vedlagte betalingsplan⁴. Det innbetales til bankkonto som det skal etableres pant i til fordel for DMF.

Tiltakshaver skal innen **2 måneder** etter vedtak overfor DMF ha:

- (i) Inngått avtale om økonomisk sikkerhetsstillelse⁵;
- (ii) Dokumentert innbetaling av kontantbeløp stort NOK 1,5 mill. til pantsatt bankkonto;
- (iii) Etablert pant i konto til fordel for DMF⁶.

DMF kan fatte vedtak om endring av sikkerhetens størrelse, jf. forskrift til mineralloven §2-2.

Rapportering til DMF skal skje i henhold til punkt 6.6.2.

4. Nærmere om søknaden

Tiltakshaver søkte om driftskonsesjon den 12. november 2018. Oppdaterte dokumenter ble tilsendt DMF den 11. desember 2018.

Tiltakshaver har søkt om uttak av jernmalm i Ørtfjellområdet på gnr/bnr. 82/1 i Rana kommune. Mineralforekomsten tilhører kategorien statens mineral, jf. mineralloven § 7. Forekomsten beskrives som en hematitt-malm med innhold av mindre mengder magnetitt. Gjennomsnittlig innhold av jern (total) er oppgitt til 32 % og 2-4 % magnetitt.

Omsøkte konsesjonsområde har et areal på ca. 3342 daa og omfatter områdene for utvinningsrettene samt områder i umiddelbar nærhet som naturlig følger av driften på Ørtfjellet.

Rana Gruber AS navsetter fire forskjellige områder innenfor konsesjonsområdet på Ørtfjellet: Kvannevann Øst, Nord-/ Kristinebrudd og Eriksbruddet hvor det drives dagbrudd og Kvannevanngruva med underjordsdrift.

Rana Gruber AS beskriver et ressursgrunnlag på omtrent 373 millioner tonn (Mt) jernmalm der 47,5 Mt karakteriseres som sannsynlig og påviste reserver. Søknaden inneholder en detaljert driftsplan for de 5 første års drift (2019 – 2023) samt en langtidsplan frem til 2050. De 5 første årene vil malmuttaket i Rana Gruber AS foregå både under jord og i dagbrudd. Årlig uttak i denne perioden opplyses å være ca. 5 Mt malm med fordeling 3,2 Mt malm ved underjordsdrift og 1,8 Mt malm ved dagbruddsdrift. Dagbruddsdrift vil deretter avsluttes i 2023, og videre uttak vil kun foregå ved underjordsdrift i Kvannevanngruva. Drift under jord foregår i form av skiveras-brytning.

I henhold til 5 årsplanen vil uttaksvolumet for både dagbruddsdriften og underjordsdriften gi en gråbergsproduksjon tilsvarende ca. 30 millioner tonn (Mt).

⁴ Vedlegg 3: Betalingsplan

⁵ Vedlegg 4: Avtale om finansiell sikkerhetsstillelse

⁶ Vedlegg 5: Pantsettelseserklæring for enkle pengekrav

Avslutningsplanen gir også uttrykk for hvordan håndteringen av gråberget som produseres skal foregå i denne perioden. Fremtidig plassering av gråberg, angivelse av volum og design av deponier er her spesielt omhandlet. For gråberg fra dagbruddsdriften planlegges det både nye deponiområder i deponi vest og utvidelse av allerede eksisterende tipper i Kvannevang øst. Videre planlegges det gjenfylling over innsynkningsområdet over skiverasgruven så langt det er mulig. For gråberg fra underjordsdriften i Kvannevangruven planlegges det utvidelse av deponiområdet på Ørtfjellmoen.

Avslutningsplanen beskriver at Rana Gruber AS vil fjerne toppjord og løsmasser der det skal etableres nye deponiområder, slik at massene kan benyttes for revegetering ved avsluttet gruvedrift. Gråbergstipper anlagt på 1980/ 1990- tallet planlegges etterlatt uten revegetering eller bearbeiding på annen måte, da disse områdene allerede bærer preg av naturlig tilvekst av trær og busker ol. Nyere tipper og tipper som blir anlagt i fremtiden søkes tilordnet så langt det lar seg gjøre med revegetering og løsmasser.

5. Høring av søknaden

5.1 Nærmere om høringen

Søknaden om driftskonsesjon var på høring, jf. forvaltningsloven § 17, hos følgende høringsinstanser:

Fylkesmannen i Nordland, Rana kommune, Miljødirektoratet, Nordland fylkeskommune, Statskog SF, Storforshei Naturkraft AS og Helgeland Kraft AS. Høringsdokumentene ble gjort tilgjengelige på DMF sine nettsider for innspill fra andre interessenter. Rana kommune ble oppfordret til å opplyse om eventuelle berørte instanser/partner som ikke var på høringslista. Det er ikke opplyst om slike.

Høringsperioden var fra 14. desember 2018 til 15. januar 2019.

Av de på høringslista har følgende instanser avgitt innspill:
Rana Kommune, Nordland fylkeskommune og Miljødirektoratet.

Alle innspill er oversendt til tiltakshaver.

Fra høringsinnspillene har DMF særlig merket seg følgende:

5.1.1 Manglende reguleringsplan og konsekvensutredning

Rana Kommune bekrefter at området som omfattes av utvinningsrettene er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel. Det påpekes at det er nødvendig med en reguleringsplan og konsekvensutredning for området sett i lys av driftsplanen som Rana Gruber AS fremsetter. Krav om reguleringsplan gjelder også utvidelse av deponeringsområdet ved Ørtfjellmoen. I området nær knuseren uttrykker kommunen at det er svært viktig at det ikke foretas ytterligere inngrep i naturen før naturområdet er vurdert og ivare tatt gjennom reguleringsplan og konsekvensutredning.

Kommentar: DMF tar innspillene til etterretning, og vil i vedtaket se hen til både omkringliggende områder, naturmiljøet og en bærekraftig utnyttelse av ressursene. Det vises i denne sammenheng til punkt 6.4. Det bemerkes også at miljøhensyn i hovedsak vil bli ivare tatt av plan og bygningsmyndigheten gjennom reguleringsplan og konsekvensutredning samt i tillatelse fra Miljødirektoratet. Når det gjelder den videre planprosess og arealmessige status henvises det til punkt 6.3 i vedtaket.

5.1.2 Avslutningsplan

Rana Kommune er av den oppfatning at avslutningsplanen til Rana Gruber AS er for defensiv. Kommunen innser at det ikke vil være mulig å oppnå full tilbakeføring i forhold til skader i terrenget, men er av den oppfatning at tilbakeføring og reparasjon av terrenginngrepet må tilstrebes så lang som mulig. Kommunen mener videre i denne sammenheng at avslutningsplanene ikke er tydelige nok i formuleringene og er lite forpliktende ovenfor Rana Gruber AS. Kommunen mener her bl.a. at vedtaket må inneholde bestemmelser om revegetering etter gjenfylling. I tillegg er det ikke forenelig med målet om tilbakeføring å la bygg og faste installasjoner eller elektriske anlegg stå igjen etter avslutning. Videre forutsetter kommunen at den økonomiske sikkerhetsstillelsen tar høyde for overvåkningsprogrammet for avrenning til Ranelva etter avsluttet drift.

Kommentar: DMF tar innspillene til etterretning. Det bemerkes at Rana Gruber AS i ettertid av høringen har revidert avslutningsplanen basert på de synspunkter kommunen fremsetter i høringsuttalelsen. Vurderingene av avslutningsplanen er nærmere gjennomgått i vedtakets punkt 6.4.4. I forhold til overvåking av avrenning til Ranelva etter endt drift, henvises det til tillatelsen fra Miljødirektoratet, sist endret fra 26.06.2015. Denne er under revisjon. Det henvises også til vedtakets vilkår i punkt 3.1 spesielt i forbindelse med gjenfylling og tilbakeføring. Forøvrig henvises det til økonomisk sikkerhetsstillelse, punkt 6.6.

5.1.3 Kulturminner

Nordland fylkeskommune er generelt positiv til videre gruvedrift i Rana. Likevel påpeker fylkeskommunen aktsomhets- og meldeplikten til Rana Gruber AS dersom markinngrep fra tiltakshavers side skulle støte på kulturminner, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8 annet ledd.

Kommentar: DMF tar innspillet til etterretning. Budskapet er videreformidlet til Rana Gruber AS. Når det gjelder kulturminner er dette nærmere nevnt i vedtakets punkt 6.4.3. Fylkeskommunen har videre ingen kommentarer i forhold til vann- og vassdragsforvaltningen i forhold til tiltaket.

6. DMF sin vurdering av søknaden

6.1 Minerallovens krav

Minerallovens formål er å fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig forvaltning og bruk av mineralressursene i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling, jf. mineralloven § 1. Målet om en bærekraftig utvikling på mineralressursområdet ble tatt inn i loven for å reflektere behovet for langsiktig tenkning i forvaltningen av mineralressursene.

Alle uttak av mineralske ressurser større enn totalt 10 000 m³ og ethvert uttak av naturstein er konsesjonspliktig.

DMF skal foreta en skjønnsmessig vurdering av søknaden før det eventuelt tildeles driftskonsesjon. I vurderingen legges det vekt på om søkeren er skikket til å utvinne forekomsten, jf. mineralloven § 43. Det vil si om prosjektet fremstår som økonomisk gjennomførbart, om søkeren har tilstrekkelig kompetanse og om det legges opp til bergfaglig forsvarlig drift av forekomsten. I dette ligger at driften gjennomføres slik at ressursene utnyttes best mulig innenfor et godt tilpasset driftsopplegg, samtidig som

omgivelsene og miljøet blir ivaretatt på en best mulig måte. Et viktig ledd i vurderingen er tiltakshaverens plan for å bryte ut forekomsten slik at mest mulig utnyttes og skadene på omgivelsene minimeres.

Ved vurdering av om det skal gis driftskonsesjon skal det innenfor rammen av § 1 også legges vekt på om det omsøkte prosjektet ivaretar hensynene som følger av mineralloven § 2:

- verdiskaping og næringsutvikling
- naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsliv og samfunnsliv
- omgivelsene og nærliggende områder under drift
- miljømessige konsekvenser
- langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området

Ved skikkethetsvurderingen inngår at tiltakshaver skal dokumentere at organisasjonen har tilstrekkelige ressurser og riktig kompetanse. Se skikkethetsvurdering i punkt 6.5.

Søknad om driftskonsesjon skal inneholde driftsplan. Dette følger av mineralloven § 43 og forskrift til mineralloven § 1-8. Innholdsmessige krav til driftsplanen følger av DMF sin driftsplanveileder. En driftsplan skal i tilstrekkelig detaljgrad vise hvor og hvordan uttaket skal skje. Planen skal også omfatte sikringsplan under drift samt avslutnings- og sikringsplan etter endt drift. DMF kan stille vilkår ved tildeling av driftskonsesjon, jf. § 43. Vilåårene må være saklig begrunnet, ikke være urimelig tyngende og ikke innebære usaklig forskjellsbehandling. Vurderingstemaene ved avgjørelsen av hvilke vilkår som skal stilles vil i stor grad være sammenfallende med de hensyn som er relevante i vurderingen av om konsesjon skal gis.

Hensynet til naturmangfold reguleres av naturmangfoldloven, som er en sektorovergripende lov. Forvaltningen skal i sin myndighetsutøvelse ta hensyn til naturmangfoldet, og prinsippene i loven §§ 8-12 skal legges til grunn når vedtak fattes. Også tiltakets påvirkning på vannforekomster skal vurderes i henhold til vannforskriften § 12. Dette er i denne saken ivaretatt i Miljødirektoratets tillatelse.

6.2 Rettighetssituasjonen

6.2.1 Utvinningsrett/konsesjonsområde

Konsesjon kan kun gis til den som har utvinningsrett, jf. mineralloven § 43.

Mineralforekomsten som skal utvinnes tilhører kategorien statens mineraler. Tiltakshaver er tildelt utvinningsretter etter mineralloven som dekker områdene hvor det planlegges for uttak, utstedt den 08.09.1986.

Driftsområde (konsesjonsområdet) skal fastsettes i konsesjon, jf. § 43. Omsøkt konsesjonsområde utgjør ca. 3342 daa og går utenfor tiltakshavers utvinningsretter.

Konsesjonsområdet kan som hovedregel ikke være større enn utvinningsrettene. Det kan gjøres unntak fra dette. Området er i stor grad preget av gruedriften. Av hensyn til effektiv drift og en helhetlig forvaltning av området, med særlig tanke på sikring, opprydding og avslutning, er det hensiktsmessig å innlemme også disse områdene på Ørtfjellet i konsesjonsområdet. Konsesjonsområdet fastsettes i dette tilfellet til

utvinningsretter med områder i direkte tilknytning til utvinningsrettene, som angitt på vedlagte kart.

6.3 Tiltakets arealmessige status

Deler av konsesjonsområdet er avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel, ikrafttredelse 28.06.2016. Arealavklart område tilsvarer utvinningsrettene til Rana Gruber AS. Resten av konsesjonsområdet er avsatt til landbruks- natur- og friluftsområdet samt reindrift. Følgende bestemmelser gjelder for området for råstoffutvinning:

«Eksisterende, allerede godkjente områder for råstoffutvinning, hvor det har vært kontinuerlig drift, kan videreføre som tidligere, med da kun innenfor arealet som er satt av til råstoffutvinning. For øvrig kan ikke vesentlig utvidelse (totalt uttak på mer enn 10.000 m³) eller endret drift av eksisterende massetak, finne sted før området inngår i reguleringsplan, og da skal både eksisterende uttaksområde(r) og planlagt utvidelsesområde inngå i planen.»

Rana kommune har vurdert at det i lys av ovennevnte er behov for reguleringsplan og konsekvensutredning på Ørtfjellet og Ørtfjellmoen. Rana Gruber AS har i denne sammenheng iverksatt reguleringsprosess for disse områdene der planforslag og konsekvensutredning for Ørtfjellmoen er oversendt Rana kommune for første gangs behandling. Planarbeidet for Ørtfjellet er igangsatt primo 2019.

DMF tar dette til etterretning, og legger til grunn at planprosessen blir fullført og vedtatt av Rana kommune.

6.4 Hensyn som skal ivaretas ved vurderingen - mineralloven § 2

6.4.1 Tiltakets betydning for verdiskapning og næringsutvikling

I vurderingen av om konsesjon skal tildeles, og på hvilke vilkår, skal hensynet til tiltakets betydning for verdiskapning og næringsutvikling inngå, jf. mineralloven § 2 a).

Ved vurdering av tiltakets verdiskapning i en videre samfunnsøkonomisk forstand, skal det ses hen til at ressursene forvaltes på en måte som gir mest mulig samfunnsmessig nytte, alle hensyn tatt i betraktning⁷. I denne vurderingen vil lokale interesser inngå, men ikke være eneste moment. En helhetlig vurdering av de ulike hensyn gjøres i behandling av skikkethet, se punkt 6.5.

Rana Gruber AS har pågående gruvedrift og sysselsetter direkte rundt 250 personer. Gruvevirksomheten har en historie på ca. 100 år. Omsetningen i 2017 var på kr. 713 million norske kroner (MNOK).

DMF legger til grunn de opplysninger som følger av søknaden når det gjelder bemanning og bedriftens økonomiske status. Det legges for øvrig til grunn at tiltaket vil ha positive ringvirkninger, og at drift i gruva vil ha stor betydning for hensynet til sysselsetting og næringsutvikling i regionen. Videre drift er også en forutsetning for optimal ressursutnyttelse og planmessig sikring og opprydding ved fremtidig avslutning av gruvevirksomheten.

⁷ Ot.prp. nr. 43 s. 123.

6.4.2 Forholdet til omgivelsene og nærliggende områder under drift

I vurderingen av om konsesjon skal tildeles, og på hvilke vilkår, skal tiltakets ivaretagelse av hensynet til omgivelsene og nærliggende områder under drift inngå, jf. mineralloven § 2 c).

I denne vurderingen skal det ses hen til driftens potensielle risiko for skade på omgivelsene, herunder eiendommer, mennesker og dyr. Denne vurderingen skiller seg fra vurderingen av miljømessige konsekvenser og hensynet til langsiktig planlegging for etterbruk, da det her er de sikkerhetsmessige forholdene i driftsperioden som vurderes. Det skal være planlagt for og gjennomføres sikringstiltak i driftsperioden for nødvendig ivaretagelse av hensynet til omgivelsene og omkringliggende områder.

Det kan være en uklar grense mellom vurdering av sikringsmessige behov og vurderinger som gjøres av hensyn til miljøpåvirkning og hensynet til langsiktig planlegging for etterbruk. DMF anser dette særlig aktuelt ved behandlingen av driftsplaner med tilhørende avslutningsplan. Det vises til vurdering av dette i punkt 6.5.3, hvor også sikringsmessige aspekter inngår. Høringsuttalelser om disse temaene inngår som grunnlag i vurderingen.

For sikring, opprydding og avslutning av omsøkt konsesjonsområde har tiltakshaver utarbeidet en avslutningsplan for gruvevirksomheten i Ørtfjellområdet.

Avslutningsplanen inneholder en beskrivelse av planlagte sikringstiltak underveis og etter endt drift. Planen tar utgangspunkt i gruveområdet slik det fremstår i dag og slik det vil fremstå etter gjennomføring av omsøkte tiltak.

DMF vurderer at planen er tilfredsstillende for å ivareta sikkerheten og oppryddingsplikten i området. Planen legges også til grunn for beregning av økonomisk sikkerhetsstillelse, jf. punkt 6.6.

DMF anser at hensynet i mineralloven §2c er ivaretatt og ikke er til hinder for at det tildeles konsesjon. Det henvises for øvrig til vurderingen i punkt 6.5.

6.4.3 Miljømessige konsekvenser av utvinning

Grunnlag for vurdering

I vurderingen av om konsesjon skal tildeles, og på hvilke vilkår, skal tiltakets ivaretagelse av hensynet til miljømessige konsekvenser legges til grunn, jf. mineralloven § 2 d).

Miljøhensyn ivaretas først og fremst gjennom plan- og bygningslovens regelverk, herunder reglene om arealplanlegging og konsekvensutredninger i tillegg til nødvendige tillatelser til utslipp fra Miljødirektoratet. Tiltakets miljømessige konsekvenser som vurderes av DMF er hovedsakelig knyttet til forhold som har betydning for, eller som er en følge av driften. I driftsperioden vil tiltaket innebære utslipp av støv, støy samt avrenning av spillvann til Ranelva og deponi i Ranfjorden. Opprydding etter endt drift er beskrevet i avslutningsplanen og inkluderer blant annet fjerning av bygg og konstruksjoner, tilbakefylling av gråberg i utdrevne dagbrudd så lang som mulig og tilordning av nye gråbergstipper.

Det foreligger tillatelse for tiltaket fra Miljødirektoratet, sist endret 26.06.2015.

Tillatelsen omhandler vurdering av utslipp til vann/ sjø, herunder til Ranelva og til fjorddeponi, støykrav for produksjon og sprengning, utslippsbegrensning til luft (støv) og krav til avfallshåndteringsplan. Det er i denne sammenheng også krav om måleprogram og rapporteringsplikt av måleresultatene til miljødirektoratet⁸.

Rana Gruber AS beskriver tiltakets miljøpåvirkning⁹, og uttrykker at det er risikovurdert og iverksatt tiltak i forhold til støy, støv og avrenning. Når det gjelder dagbruddets miljøpåvirkning i form av støvflukt i forbindelse med bruk av veier på industriområdet, vannes og saltet veien opp til Ørtfjellet samt at området nede på Storforshei feies. I forbindelse med støvflukt i underjordsgruven foretas det jevnlig målinger samt vanning og feiing. Avrenning fra gråbergstippene og underjordsgruven overvåkes jevnlig med prøver, samt at avrenning fra underjordsgruven overvåkes daglig i tråd med overvåkingsprogrammet i tillatelsen fra Miljødirektoratet. Dette for å ivareta naturmangfoldloven, vannforskriften og oppfylle kravene i utslippstillatelsen.

I arealavklaringen av omsøkte konsesjonsområde vises det til omtale i punkt 6.3. Gjennom den pågående reguleringsprosessen er det iverksatt en konsekvensutredning av tiltakets miljøpåvirkning.

DMF har den 23.09.2019 gjennomført søk i Naturbasen og Artskart innenfor og i umiddelbar nærhet av konsesjonsområdet, samt undersøkt om det foreligger kulturminner¹⁰:

Det er ikke registrert arter av forvaltningsmessig betydning innenfor angitt konsesjonsområde. I omkringliggende områder av konsesjonsområdet er det registrert arter av særlig stor, og av stor forvaltningsinteresse:

- Arter av særlig stor forvaltningsinteresse som er observert: Marisko (*Cypripedium calceolus*), karplanter (NT) i 1977, Fjellgrankjuka (*Skeletocutis chrysellia*), sopp (TA) i 2006, og Havørn (*Haliaeetus albicilla*), fugl (FA) i 2017.
- Arter av stor forvaltningsmessig interesse som er observert: Harekjuka (*Onnia leporina*), sopp (NT) i 2006 og 2016, Rynkeskinn (*Phlebia centrifuga*), sopp (NT) i 2016, Svartsonekjuka (*Phellinus nigrolimitatus*), sopp (NT) i 2006 og 2016 og Sukkernål (*Chaenotheca subroscida*), lav (NT) i 2006, Sandsvale (*Riparia riparia*), fugl (NT) i 2019.

DMF sin vurdering

DMF legger til grunn at det av hensyn til forutsigbarhet og en hensiktsmessig gjennomføring av tiltaket skal søkes å unngå at ulike tillatelser stiller vilkår om samme forhold. DMF legger derfor til grunn at tillatelsen fra Miljødirektoratet ivaretar hensynet til tiltakets støy- og støvpåvirkning samt avrenning av vann til Ranelva eller Ranfjorden. Miljødirektoratet har i utslippstillatelsen også vurdert potensielle utfordringer knyttet til vannforskriften. DMF anser derfor også dette å være tilstrekkelig opplyst og ivaretatt. Miljødirektoratet har videre i sin høringsuttalelse uttrykt at det ikke foreligger ny informasjon i konsesjonssøknaden til Rana Gruber AS som påvirker gitte tillatelse, men påpeker at denne er under revidering.

⁸ Tillatelse til forurensning fra Miljødirektoratet

⁹ Tiltakets miljøpåvirkning

¹⁰ Kulturminner

Når det gjelder miljøpåvirkningen i forhold til terrenginngrep som eksisterende og planlagte gråbergstipper, vil dette bli ivare tatt av planmyndigheten i Rana kommune gjennom den påbegynte planprosess og konsekvensutredning. Denne prosessen er iverksatt og forutsettes fullført og vedtatt av Rana kommune.

I DMFs behandling av konsesjonssøknaden er arealplan, høringsuttalelser, samt egne søk i naturbase lagt til grunn for vurderingene etter naturmangfoldloven §§ 8-12. I forhold til naturmangfoldloven er DMF av den oppfatning at foreliggende kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig. Det er ikke funnet arter av særlig eller stor forvaltningsmessig interesse innenfor konsesjonsområdet. De arter som er funnet av nevnte karaktertyper er kun observert utenfor konsesjonsområdet, og er ikke utryddingstruet samt befinner seg kun i et regionalt/ lokalt verneverdig naturområde kategorisert med C verdi. I og med at naturmangfoldet i liten grad vurderes å berøres av tiltaket og det ikke kan påvises effekter av tiltaket på truet, nær truet eller verdifull natur innenfor konsesjonsområdet, legger DMF til grunn at det ikke er nødvendig å foreta ytterligere vurderinger etter miljøprinsippene i naturmangfoldloven.

Det har vært gruvedrift i Ørtfjellområdet i overkant av 100 år og planlagt gjenværende dagbruksdrift oppgis kun å være 5 år. Det antas derfor at artene i liten grad blir påvirket av pågående aktivitet innenfor konsesjonsområdet.

Det er ikke funnet kjente kulturminner innenfor eller i omkringliggende områder av konsesjonsområdet. Rana Gruber AS er uansett informert om aktsomhetsplikten og varslingsplikten etter kulturminneloven §§ 3 og 8.

På bakgrunn av overnevnte har DMF kommet fram til at det ikke foreligger forhold knyttet til miljø og kulturminner som er til hinder for at driftskonsesjon skal gis.

6.4.4 Langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området

I vurderingen av om konsesjon skal tildeles, og på hvilke vilkår, skal tiltakets ivaretagelse av hensynet til langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området inngå, jf. mineralloven § 2 e).

Avslutningen av tiltaket følger av søknadens driftsplan og avslutningsplan med tilhørende vedlegg. Avslutningsplanen beskriver tilbakefylling av gråberg i utdrevne områder og over skiveras-gruven, samt istandsetting av gråbergstipper.

DMF anser det hensiktsmessig at Rana Gruber AS tilstreber så mye gjenfylling som mulig. En utjevning av området ved en slik fremgangsmåte vil innebære at etterbruk av området er lettere. Gjenfylling av åpne bruddområder kan også ha stor betydning for sikkerheten inne på området, både for mennesker og dyr ved at behov for andre sikringstiltak begrenses, som for eksempel gjerder rundt bruddområdet. Krav om gjenfylling innvirker positivt på beregning av økonomisk sikkerhetsstillelse for opprydding/-avslutningskostnader.

Gjenfylling vil også innebære at store mengder gråberg håndteres uten at nye og eksisterende deponiområder bygges opp. Med dette vil støv- og støyforurensningen begrenses ved at gråberget skal håndteres inne på berørt område og ikke i randsonene mot nærliggende områder.

Driftsmetoden med skiveras-brytning medfører deformasjoner på overflaten. Tiltakshaver må beskrive det aktuelle området på overflaten som berøres av dette. De konsekvenser som medfølger må beskrives i fremtidige driftsplaner og vises på kart. Dette gjelder også nødvendige sikringstiltak.

Tiltakets ivaretagelse av hensynet i § 2 e) inngår i vurderingen og DMF anser at dette ikke er til hinder for at det tildeles konsesjon.

6.5 Skikkethet

I dette punktet gjøres skikkethetsvurderingen etter mineralloven § 43. Økonomien i prosjektet, faglig kompetanse og bergfaglig forsvarlig drift som beskrevet i driftsplan med avslutningsplan inngår i vurderingen, se punkt 6.1 (rettsgrunnlag). Det skal til slutt i dette kapitlet gjøres en helhetlig vurdering av tiltakets ivaretagelse av de ulike hensyn som omhandlet i punkt 6.4.

6.5.1 Økonomien i prosjektet

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) har gjennomgått dokumentasjonen mottatt fra Rana Gruber AS i den hensikt å vurdere tiltakshavers økonomiske skikkethet.

Selskapet har for både 2016 og 2017 levert positivt driftsresultat. EBITDA-marginen har vært stabil begge årene, og driften genererer overskudd. Vår vurdering er at driften av selskapet er god.

DMF vurderer at økonomien i prosjektet ikke er til hinder for at det tildeles konsesjon, med vilkår om økonomisk sikkerhetsstillelse, se vurdering i punkt 6.6.

6.5.2 Søkers kompetanse for drift av forekomsten

Lovens krav

Krav til faglig kvalifikasjoner for drift følger av forskrift til mineralloven kapittel 3. Ved vurderingen av om søker har tilstrekkelig kompetanse, er det den totale kompetansen som søker har tilgang til som skal vurderes.

I henhold til forskrift til mineralloven § 3-1 skal alle uttak av mineralske ressurser ha en bergteknisk ansvarlig. For drift under jord og for dagbruddsanlegg med årlig uttak større enn 500 000 m³, som i dette tilfellet, må den bergtekniske ansvarlige ha eksamen på nivå med master og technology og med spesialisering innenfor drift på mineralske ressurser. DMF legger her til grunn søkers opplysninger i søknadens vedlegg 5.4 og 5.4.1.

Bergteknisk ansvarlig

Tiltakshaver har opplyst at virksomheten per i dag har to personer ansatt som bergteknisk ansvarlig for uttaket. Begge er innmeldt og godkjent av DMF.

Øvrig personell/kompetanse

Tiltakshaver har ansatt/tilgang på nødvendig kompetanse for å drive uttaket på en forsvarlig måte. Vedlagt søknaden følger organisasjonsstruktur, rollebeskrivelse og relevante vitnemål/dokumentasjon.

DMF forutsetter at nødvendig kompetanse og ressurser er på plass til enhver tid i virksomheten.

Konklusjon, kompetanse

DMF vurderer at tiltakshaver har personell med tilstrekkelig kompetanse på søknadstidspunktet.

6.5.3 Bergfaglig forsvarlig drift

Driftsplan

Vurdering av driftsplaner inngår som en del av skikketshetsvurderingen i mineralloven § 43. Driftsplan er tiltakshavers verktøy for planlegging og gjennomføring av drift. I driftsplanen skal det blant annet beskrives hvordan uttaket skal foregå, hvordan uttaksområdet skal avsluttes og istandsettes og hvilke sikringstiltak som skal gjennomføres i driftsperioden og etter avsluttet drift. Driftsplanen vil også danne grunnlag for DMF sitt tilsyn med driften.

DMF vurderer at driftsplanen som følger søknaden tilfredsstiller kravene i DMF sin driftsplanveileder, og at den foreslåtte driftsmåte for uttaket er bergfaglig forsvarlig.

Ressursutnyttelse

Ved forvaltningen av Ørtfjellforekomsten legger DMF til grunn at uttak i området må skje på grunnlag av en langsiktig planlegging, der uttak av den totale eller vesentlige deler av forekomsten inngår, ut fra prinsippet om bærekraftig ressursutnyttelse. Dette må gjøres etter en helhetlig detaljplan og på en måte som er til minst mulig skade for naturen, miljøet og omkringliggende områder.

Omsøkt plan omfatter uttak av ca. 47,5 Mt malm. Uttaket av malm er planlagt å foregå ved dagbruddsdrift i kombinasjon med underjordsdrift de neste 5 år. Etter dette vil uttaket kun skje ved underjordsdrift. Håndtering av gråberget fra dagbruddsproduksjonen vil skje med delvis tilbakefylling i utdrevne områder. Gråberg fra underjordsdriften skal deponeres på eget område.

DMF anser at den omsøkte driftsplanen legger opp til god ressursutnyttelse. Videre drift er en forutsetning for dette. Tilbakefylling i tidligere utdrevne områder er et sikringstiltak i seg selv og bidrar til å minimere oppbygging av gråbergstipper.

6.5.4 Samlet vurdering skikketshet

Gruvedrift ved Rana Gruber AS på Ørtfjellet vurderes som viktig av flere hensyn. Det legges særlig vekt på at gruva allerede er i drift, og at driften vurderes å ivareta hensynet til en bærekraftig forvaltning av statens ressurser. Innenfor området gjenstår vesentlige mengder jernmalm. Forekomsten gir grunnlag for videre drift i mange år, som vil ha stor betydning for næringsutvikling i regionen. Driften av Rana Gruber AS anses å ha stor samfunnsmessig betydning gjennom verdiskaping og genererer et stort antall direkte og indirekte arbeidsplasser.

Videre drift er en forutsetning for best mulig ressursutnyttelse, og den pågående driften og forelagte driftsplaner vurderes å tilfredsstille kravet om bergmessig forsvarlig drift. Tiltakshaver oppfylder kravet til skikketshet og hensynene i mineralloven vurderes å være oppfylt. DMF forutsetter at den igangsatte reguleringsprosessen fullføres og vedtas av Rana kommune.

Konklusjon

Etter en konkret vurdering av de ovennevnte omstendigheter tildeles Rana Gruber AS driftskonsesjon i Ørtfjellområdet med de vilkår som følger av vedtaket punkt 3.

6.6 Økonomisk sikkerhetsstillelse

Tiltakshaver har i samsvar med forskrift til mineralloven § 2-1 fremsatt forslag til sikkerhetsstillelse i sin søknad om driftskonsesjon. DMF fastsetter endelig krav til sikkerhetsstillelse.

Det foreslåtte beløpet er basert på tiltak beskrevet i «Revidert avslutningsplan for gruvevirksomheten i Ørtfjellområdet», og samordnet med den finansielle sikkerhetsstillelsen fremmet i utslippstillatelsen fra Miljødirektoratet, jf. samordningsplikten i forskrift til mineralloven § 2-1¹¹.

Det er av tiltakshaver beregnet og foreslått en sum på NOK 6 970 000 som sikkerhetsstillelse for sikrings og avslutningstiltak. Summen foreslås innbetalt over 10 år.

6.6.1 Pålegg om økonomisk sikkerhetsstillelse – beløp og form

DMF legger i stor grad tiltakshavers forslag til beløp for økonomisk sikkerhetsstillelse til grunn. Tiltakshaver har beregnet kostnadene slik de vil påløpe hvis de utføres underveis og ved gruvens avslutning i regi av tiltakshaver selv. DMF har beregnet et tillegg for indirekte kostnader. Indirekte kostnader skal ta høyde for uforutsette kostnader som vil påløpe i fall DMF må ta en byggherrerolle for oppryddingen ved bortfall av tiltakshaver.

DMF vurderer den totale kostnaden for sikring og avslutning til NOK 9 070 000.

DMF har ved vurdering av beløpets størrelse i stor grad tatt hensyn til tiltakshavers forslag. I tillegg har DMF inkludert byggherrekostnader og en post for uforutsette utgifter.

Grunnbeløp fastsettes til NOK 1,5 mill. Resterende beløp skal opparbeides årlig over 15 år frem mot avslutning som det pr. i dag foreligger planer for¹².

Formen på sikkerheten skal være slik at den ved konkurs hos tiltakshaver ikke vil inngå i konkursboet, jf. forskrift til mineralloven § 2-1 tredje ledd.

6.6.2 Rapportering og dokumentasjon av økonomisk sikkerhetsstillelse

Innestående beløp på konto skal årlig dokumenteres ved å gi DMF tilgang til en oppdatert kontoutskrift. All avkastning på midlene godskrives kontoen.

Tiltakshaver skal underveis i driften vurdere om den eksisterende sikkerhetsstillelsen er tilstrekkelig til å dekke kostnadene til sikringstiltak, og gi DMF tilbakemeldinger om dette. Dersom uttakets beregnede totalvolum eller driftsperiode endres, eller det skjer andre vesentlige endringer i driftsplanen, skal DMF underrettes umiddelbart. Ellers

¹¹ Finansiell sikkerhetsstillelse fra Miljødirektoratet

¹² Vedlegg 3: Betalingsplan

skal tiltakshaver hvert femte år foreta en vurdering av om sikkerheten er tilstrekkelig. Når vurderingen er foretatt, skal tiltakshaver utarbeide en rapport som oversendes DMF uten unødig opphold.

DMF kan kreve ytterligere relevant rapportering og dokumentering utover det som fremkommer over.

7. Driftskonsesjonens varighet
Driftskonsesjonen kan revideres etter 10 år.

Driftskonsesjonen bortfaller hvis ikke drift er startet opp senest 5 år etter at konsesjon er gitt. Det samme gjelder hvis driften blir innstilt i mer enn ett år. Det kan søkes til DMF om forlengelse av disse fristene. Driftskonsesjonen faller også bort dersom utvinningsrettene som ligger til grunn for konsesjon slettes.

8. Rett til å klage og partsinnsyn
Partene i saken og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket i samsvar med reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

Fristen for å klage er 3 uker etter at dere mottok dette brevet. Klagen skal sendes til DMF for ny vurdering. Dersom DMF ikke finner grunn til å gjøre om vedtaket, sendes klagen til Nærings- og fiskeridepartementet, som treffer endelig vedtak i saken. Klagen må beskrive og begrunne hva det klages over, og inneholde forslag til endringer.

Partene i saken har rett til å gjøre seg kjent med saksdokumentene, etter forvaltningsloven §§ 18 og 19.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Marte Kristoffersen
seksjonssjef

Ola Overby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Ola Overby

Vedlegg:
Vedlegg 1 - Konsesjonsområde Rana Gruber AS
Vedlegg 2 - Driftsplan
Vedlegg 3 - Betalingsplan
Vedlegg 4 - Avtale om finansiell sikkerhetsstillelse

Vedlegg 5 - Pantsettelseserklæring for enkle pengekrav

Mottakere:

Rana Gruber AS	Postboks 434	8601 MO I RANA
----------------	--------------	----------------

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002 BODØ
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048 Bodø
StatskogSF	Postboks 63 Sentrum	7801 NAMSOS
Rana kommune	Postboks 173	8601 MO I RANA